

CMSD

NATIONAL
CONFERENCE
2022

รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 7

"นวัตกรรมการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"

คำนำ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กัน และนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติภาคสนามร่วมกับชุมชน อีกทั้งได้เรียนกระบวนการวิจัยและการสัมมนา การเขียนรายงานการวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัย นอกจากนี้ยังได้นำองค์ความรู้และกระบวนการวิจัยไปพัฒนาและต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน โดยทำโครงการวิจัยร่วมกับองค์กรและสถานประกอบการในการฝึกสหกิจศึกษา และนำเสนอผลงานวิจัยต่อองค์กรและสถาบันการศึกษา จึงถือเป็นการเผยแพร่งานวิจัยสู่สาธารณชน เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทางวิชาการ สามารถนำไปสู่การพัฒนาผลงานให้มีคุณค่ามากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การสร้างเครือข่ายด้านวิชาการและวิจัยด้านการจัดการชุมชน ยังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนงานวิจัยชุมชน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนออกไปสู่การทำงานในอนาคต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบ้านและชุมชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ร่วมมือกับสาขาวิชาชุมชนศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการจัดโครงการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาวิจัยและความสัมพันธ์ด้านการจัดการชุมชนของคณาจารย์และนักศึกษา 3 สถาบัน และยกระดับเป็นการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2559 โดยมีสาขาวิชาบ้านและชุมชน เป็นเจ้าภาพครั้งแรก และหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในปีต่อ ๆ มา ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 นี้ สาขาวิชาบ้านและชุมชน ได้รับเป็นเจ้าภาพจัดโครงการการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 7 เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาและปริญญาตรี และเกิดการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป อนึ่งในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจาก สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในครั้งนี้

คณะผู้ดำเนินการจัดประชุมวิชาการ ขอขอบคุณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ตลอดจนผู้นำเสนอผลงานการวิจัย ผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ คณะทำงานและนักศึกษา ที่มีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการประชุมวิชาการครั้งนี้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

รายชื่อคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความและตรวจทานเอกสาร และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 7

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
รองศาสตราจารย์ ดร.จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร
รองศาสตราจารย์เอมอร เจียรมาศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิศวะกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ชนก เครือสุคนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ บุญญะฤทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประภา สมนึกพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิเทพ เอกสิทธิพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี อึ้งโพธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาคร ชลสาคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุตา ภูส์ว่าง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระพี แสงสาคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล
อาจารย์ ดร.สมยศ โอ่งเคลือบ
อาจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล
อาจารย์ ดร.ปรีวิทย์ ไวยาษาชีวะ
อาจารย์ ดร.ส่งเสริม แสงทอง
อาจารย์ ดร.ธิตีพันธ์ บุญปก
อาจารย์ ดร.อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง
อาจารย์ ดร.ศรันยา เผือกผ่อง
อาจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์
อาจารย์ ดร.จรรยาบรรณ สุธรรมมา
อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม
อาจารย์วันชัย เจือบุญ
นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม

กำหนดการ

การประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 7
“นวัตกรรมการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

จัดโดย

สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ร่วมกับ

สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์
สาขาวิชาชุมชนศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
และ สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วันที่ 9 เมษายน 2565 เวลา 08.00 – 17.00 น.

ผ่านระบบการประชุมออนไลน์ โปรแกรม ZOOM Meeting ID: 3814820686

ภาคเช้า

- เวลา 08.00 – 08.25 น. ผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับชาติ เข้าสู่ห้องประชุมออนไลน์
- เวลา 08.25 – 08.30 น. กล่าวต้อนรับ
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิชะกุล หัวหน้าภาควิชามนุษยสัมพันธ์
- เวลา 08.30 – 09.00 น. พิธีเปิด
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันทร์ส่อง
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
- กล่าวรายงาน โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อารณ์ โอภาสพัฒนกิจ
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เวลา 09.00 – 10.00 น. บรรยายพิเศษเรื่อง นวัตกรรมจัดการชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์
- เวลา 10.00 – 10.30 น. บรรยายพิเศษเรื่อง ทิศทางการใช้นวัตกรรมจัดการชุมชน
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อารณ์ โอภาสพัฒนกิจ
- เวลา 10.30 – 10.45 น. พักร (ผู้ดำเนินรายการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำเสนอ เข้าห้องประชุมย่อยเพื่อเตรียมการนำเสนอ)
- เวลา 10.45 – 12.05 น. นำเสนอผลงานภาคบรรยายระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์และบุคคลทั่วไป
(ภาคเช้า จำนวน 3 ห้องประชุมย่อย)
- เวลา 12.05 – 12.15 น. ผู้ทรงคุณวุฒิลงมติคัดเลือก “การนำเสนอผลงานวิจัยดีเด่น”
- เวลา 12.15 – 12.45 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 12.45 – 13.00 น. ผู้ดำเนินรายการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำเสนอ เข้าห้องประชุมย่อยเพื่อเตรียมการนำเสนอ

ภาคบ่าย

- เวลา 13.00 – 16.30 น. นำเสนอผลงานภาคบรรยายระดับปริญญาบัณฑิต (ภาคบ่าย จำนวน 8 ห้องประชุมย่อย)
ผู้ทรงคุณวุฒิลงมติคัดเลือก “การนำเสนอผลงานวิจัยดีเด่น”
- เวลา 16.30 – 17.00 น. พิธีปิด

- ประกาศรางวัล

“บทความวิจัยดีเด่น”

ระดับบัณฑิตศึกษา 1 รางวัล ระดับปริญญาตรี 1 รางวัล

“การนำเสนอผลงานวิจัยดีเด่น”

ระดับบัณฑิตศึกษา 3 รางวัล ระดับปริญญาตรี 8 รางวัล

- กล่าวปิด โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิศวะกุล

หัวหน้าภาควิชามนุษยสัมพันธ์

- สาขาวิชาชุมชนศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รับผิดชอบการเป็นเจ้าภาพการประชุมวิชาการระดับชาติ

เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8

.....

หมายเหตุ : เกียรติบัตรทุกรางวัลจะดำเนินการจัดส่งทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัย

ห้องที่ 2 HB7301 ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน และการท่องเที่ยวชุมชน

ผู้ทรงคุณวุฒิ : 1. ผศ.ดร.เรวดี อึ้งโพธิ์, 2. อ.ดร.สมยศ โองเคลือบ, 3. อ.ดร.ปรีวิทย์ ไททยาชีวะ (ผู้ดำเนินรายการ: นายกิตติพิชญ์ วิชาษา)			
เวลา	หมายเลขบทความ	ชื่อบทความ	ชื่อผู้นำเสนอ
13.00 – 13.20 น.	948	ความคงอยู่ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมชุมชน ตำบลทุ่งพลา อำเภอกอโกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	จิตรลดา กล้าจิต, พงษ์นีย์ วิระศรี, วริศรา คงมี
13.20 – 13.40 น.	960	ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนในยุคหลังโควิด-19 กรณีศึกษาชุมชนหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา	พัทธ์ธีรา ลือรุ่งโรจน์วุฒิ, เกษวลิน ฌรงค์กุล, กนกวรรณ ชิตมณี
13.40 – 14.00 น.	976	การศึกษาภูมิปัญญาการนวดแผนไทยกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนวัดเลียบ จังหวัดสงขลา	ภูธเรศ จิตจันทร์, ณิชฐิตา ณ พัทลุง, ปณิดา ดวงสุวรรณ
14.00 – 14.20 น.	992	การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตครัวเรือนดั้งเดิมของ ชุมชนหนองค้อ ตำบลหนองขาม อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี	ญาณิชา เหลืองอ่อน
14.20 – 14.40 น.	1040	แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	ดวงกมล สงแสง, ณิชชา เทพนมิตร
14.40 – 15.00 น.	1047	การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	นรินทร์ เอี่ยมสอาด
15.00 – 15.20 น.	1064	การศึกษาคุณค่าทรัพยากรวัฒนธรรมในวัดระฆังโฆสิตาราม วรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร	บัวชมพู พุ่มซ้อน
15.20 – 15.40 น.	1121	การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ชุมชนบ้านลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	วณิชชา ยิ่งรักชัย, ชนนิกานต์ หงษ์ไม้

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี นรินทร์ เอี่ยมสอาด และทิพย์สุดา พุ่มจร.....	306
การศึกษาคุณค่าทรัพยากรวัฒนธรรมในวัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร บัวชมพู พุ่มซ้อน และเกศราพร พรหมนิมิกุล.....	318
การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ชุมชนบ้านลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ นรมน วิสัย, ปลาย จันทร์จินดา, รณวัฒน์ หอคำ, วณิชชา ยิ่งรักชัย, กรรณก เครือเมฆ, ชนนิกานต์ หงส์ไม้, ณัฐรา ศักดิ์ทอง และธัชชัย ภูวานาวิชิต.....	328
ระดับปริญญาบัณฑิต ห้องที่ 3 HB 7302 เศรษฐกิจชุมชน และการปรับตัวของผู้ประกอบการ ในสถานการณ์โควิด-19 (1)	
การปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพเกาะกอก ตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ชาลิตา คำมี และศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว.....	339
ความพึงพอใจของลูกค้าร้านก๋วยเตี๋ยวน้ำแดงเสลา อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชญญา กิจวิมลรัตน์ และศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว.....	350
ผลกระทบของผู้ประกอบการโรงแรม New Season Square อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสถานการณ์ โควิด-19 อัญชิสา โพธิ์พงษา และสุตารัตน์ ทองสุข และเอมอร เจียรมาศ.....	355
การปรับตัวของธุรกิจโรงแรมในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) : กรณีศึกษา โรงแรมรอยัล โดมอนต์ จังหวัดเพชรบุรี กนิษฐา น้อยอำแพง และสุนี คำนวลศิลป์.....	363
การปรับตัวของกลุ่มอาชีพผู้รับเหมาก่อสร้างในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) : กรณีศึกษาตำบลท่าเรือ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. ปฎิญา ชาวไทย และสุนี คำนวลศิลป์.....	371
การปรับตัววิถีใหม่ของผู้ประกอบการร้านกาแฟ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ รุจิรัตน์ ปัตตายะโส และนรินทร์ สังข์รักษา.....	378
การปรับตัวของผู้ประกอบการร้านค้าชุมชนภายใต้สถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ชุมชนเอื้ออาทร ซอยคูบอน 27 จังหวัดกรุงเทพมหานคร วรพัฒน์ ถนัดกรีเดช และธงพร พรหมสาขา ณ สกลนคร.....	383
การปรับตัวของโรงงานรีไซเคิลพลาสติกในช่วงสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา : ธุรกิจรีไซเคิลพลาสติก ในตำบลดอนไถ่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร วศิน ศรีวิไล และธงพร พรหมสาขา ณ สกลนคร.....	389
การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชาดอกอัญชัน วิสาหกิจรักษ์อัญชัน ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มิรา บุญปรามมีวงศ์ และณภัทร วิตะกุล.....	398
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อของฝากนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา ร้านน้องหญิงของฝาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อัครชัย งดงาม และรชกร วชิรสิโรตม.....	408

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

CULTURAL TOURISM ACTIVITIES OF LEAM PHAK BIA COMMUNITY,
BAN LEAM DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

นรินทร์ เอี่ยมสอาด¹ และ ทิพย์สุดา พุฒจร²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแนวคำถามเชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก รวมจำนวนทั้งหมด 20 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนแหลมผักเบี้ย ประกอบด้วยกิจกรรมแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน กิจกรรมจักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว กิจกรรมทำอาหารและขนมไทย และกิจกรรมล่องเรือคลองอีแอต ชมวิถีชาวประมง สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวประมงและชาวสวน และนักท่องเที่ยวที่ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง 2) ปัญหาในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์นำเสนอข้อมูลน้อยมาก และนักท่องเที่ยวบางส่วนรู้สึกว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังไม่มีหลากหลาย 3) การจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความร่วมมือกับหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้โดดเด่นและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต การกำหนดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ชุมชนแหลมผักเบี้ย

Abstract

This research paper aims to study cultural tourism activities of Laem Phak Bia Community, Ban Laem District, Phetchaburi Province. The research was conducted using a qualitative method. The data was collected by interviewing 20 respondents. The empirical findings were as follows.

1) Cultural tourism activities in Laem Phak Bia community consisted of local herbal processing activities, weaving activities of cattail trees and coconut lanes, Thai cooking and dessert activities and canal cruise by E-ad boat to see the way of life of fishermen. Cultural tourism activities in Laem Phak Bia community reflected the way of life of fishermen and gardeners. Besides, tourists who had an opportunity to participate in the activities could learn and experience the authentic way of life and culture of the community.

¹ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

2) Problems in organizing cultural tourism activities within the community were that in terms of the public relations through online media, very little information was presented. Additionally, some tourists felt that cultural tourism activities were not diverse.

3) In order to deal with the problems arising from cultural tourism activities of relevant agencies, there should be more cooperation in public relations and development of cultural tourism activities to be more distinctive and diverse by creating multi-party participation in 5 steps: analyzing and synthesizing community problems, proper planning according to the targeted lifestyle, scheduling and organizing activities and evaluating the cultural tourism activities.

Keywords: CULTURAL TOURISM, CULTURAL TOURISM ACTIVITIES, LAEM PHAK BIA COMMUNITY

1. บทนำ

การท่องเที่ยว นับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่น่าเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรปต่างสนใจเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและแอฟริกา รวมถึงชื่อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศ การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว เรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าราวผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม สถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้ ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือ ขนบธรรมเนียมประเพณี (กลุ่มส่งเสริมเครือข่ายท้องถิ่นและชุมชน กระทรวงวัฒนธรรม, 2560)

แหลมผักเบี้ย เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นตำบลเล็ก ๆ มี 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านพะเนิน บ้านดอนโน บ้านดอนกลาง และบ้านดอนคตี่ ชาวแหลมผักเบี้ยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง นอกจากจะมีป่าโกงกางแล้วยังให้ได้ศึกษาวิถีประมงพื้นบ้านริมทะเล บ้านแหลมผักเบี้ยมีฐานเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูงานและจุดเที่ยวชมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น โครงการพระราชดำริแหลมผักเบี้ย ธนาคารบูม้าและแพปลาชุมชนแหลมผักเบี้ย การแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน จักสานต้นรูปไข่และทางมะพร้าว การทำอาหารและขนมไทย จุดดูนก ลานนั่งแคร่แลดะวัน ฟาร์มสาหร่ายพวงองุ่น ล่องเรือคลองอีแอต ชมวิถีชาวประมง ชมค้างคาวแม่ไก่ ชมหาดทรายเม็ดแรก ล่องเรือชมวาฬบูดร้า เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย, 2564)

การท่องเที่ยวที่ชุมชนแหลมผักเบี้ย ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตบ้าน ศึกษาวิถีประมงพื้นบ้านริมทะเล เรียนรู้ความเชื่อประเพณีต่าง ๆ รวมไปถึงการได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างเต็มรูปแบบ โดยการท่องเที่ยวนำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาชุมชนและสร้างรายได้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น ผ่านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย และศึกษาปัญหาและการจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสะท้อนข้อมูลสู่ชุมชนได้ทบทวนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน และอาจเป็นแบบอย่างหรือให้แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนอื่นนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาแนวคิดด้านการท่องเที่ยว วรรณวีร์ บุญคุ้ม (2560 : 16) สรุปการท่องเที่ยวไว้ว่าเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือการเดินทางไปยังสถานที่หลายแห่งด้วยความสมัครใจ เป็นการเดินทางไปเพียงชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ใช่การเดินทางเพื่อประกอบอาชีพ และองค์การท่องเที่ยวโลก (องค์การท่องเที่ยวโลก, 2558) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อดูและวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เขมิกา อีรพงษ์ (2563 : 6) กล่าวว่า แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเชื่อมโยงชุมชนกับนักท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว และในปัจจุบันแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาใน 2 พื้นที่ คือ 1) พื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นพื้นที่ที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและต้องเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ในกรณีนี้หลักการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนถูกนำมาใช้เพื่อลดปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยการนำชุมชนมีส่วนร่วมและรวมถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อดำเนินการการจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย 2) พื้นที่ซึ่งถูกมองข้าม อีกประเภทหนึ่งคือพื้นที่ที่มีถูกละเลยจากภาครัฐ ไม่ได้ถูกมองเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่พื้นที่เหล่านี้อาจเป็นแหล่งวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่เน้นการลงทุนจำนวนมาก แต่เป็นการนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว และวิศรา บุญสมเกียรติ (2555 : 42) ได้สรุปไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ชมแหล่งโบราณสถาน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ชุมชนประเพณีต่าง ๆ ศึกษาความเชื่อ การท่องเที่ยวเชิงวิถีชนบท ชมวิถีชีวิต ซึ่งในแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวต้องมีความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรม

แนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2555) กล่าวถึงรายละเอียดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดทิศทางโดยชุมชนและจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน และศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2555) ได้อธิบายว่า การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยว มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชุมชน คือ การท่องเที่ยวแบบท้องถิ่นเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 การเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นโดยไม่มีการเข้าไปทำกิจกรรมอื่นใด ระดับ 2 การท่องเที่ยวและเข้าร่วมกิจกรรมภายในท้องถิ่นแต่ไม่ได้ตั้งใจเข้าไปศึกษาในเชิงลึก ระดับ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมโดยตั้งใจศึกษาวิถีชีวิตท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวคิดการมีส่วนร่วม สุธี วรประดิษฐ์ (2553, อ้างถึงในวิษณุ หยกจินดา, 2557 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดจากจิตใต้ต้องการเข้าร่วม ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทาง สังคมทั้งนี้ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลุ่มคนในชุมชนมีความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้การเข้ามามีส่วนร่วม

ของชุมชนโดยสรุปมีขั้นตอนทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน 2) การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การดำเนินกิจกรรม 5) การประเมินผลกิจกรรม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนถึงปัจจุบัน และอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปี ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มท่องเที่ยวภายในชุมชน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ย รวมจำนวน 5 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนแหลมผักเบี้ย ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนถึงปัจจุบันมากกว่า 10 ปี ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย จำนวน 2 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ยในช่วงระยะเวลาของการเก็บข้อมูล ซึ่งจำนวนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน

4.2 เครื่องมือการวิจัย

แนวการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ 2 และกลุ่มตัวอย่างที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย ซึ่งผู้วิจัยมีการเตรียมเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ และเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. ศึกษาและกำหนดข้อคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง
3. ตรวจสอบข้อคำถามในการสัมภาษณ์ และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น นำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องและเที่ยงตรงตามเนื้อหา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
4. บันทึกผลการปฏิบัติการ เป็นแบบบันทึกที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์
5. เทปบันทึกเสียง ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม ตำรา และบทความตีพิมพ์ ทั้งนี้มีการตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากงานที่ตีพิมพ์ และเอกสารที่ผ่านการเผยแพร่อย่างเป็นทางการเท่านั้น
2. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์แก่กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง ผู้นำชุมชนแหลมผักเบี้ย ประชาชนในชุมชนแหลมผักเบี้ย ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ย นักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน และขอความสมัครใจก่อนดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคล
4. สัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่กำหนดไว้ เกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึกและบันทึกเสียง
5. เมื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการนำมาตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในข้อมูล

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มต้นจัดการข้อมูลหลังจากการถอดบทสัมภาษณ์ ของคำตอบกลุ่มเป้าหมายที่ 1 กลุ่มเป้าหมายที่ 2 และกลุ่มเป้าหมายที่ 3 จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกมาตามวัตถุประสงค์ แยกแยะข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาเป็นตัวอักษรเพื่อความชัดเจนและตอบตามวัตถุประสงค์

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตำบลแหลมผักเบี้ยเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอบ้านแหลม อยู่ห่างทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 29 กิโลเมตร พื้นที่ของตำบลติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย แต่เดิมรูปลักษณะของตำบล เป็นหาดทรายขาว มีผักเบี้ยขึ้นเป็นจำนวนมาก และหาดทรายขาวนี้ยื่นออกไปในทะเล มีลักษณะแหลมและขาว ชาวบ้านต่างพากันเรียกบริเวณนี้ว่า “แหลมผักเบี้ย” ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ น้ำทะเลได้กัดกร่อน บริเวณพื้นที่ของหมู่บ้านหายไไปเป็นจำนวนมาก ราษฎรได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ อพยพมาจากที่ไหน ไม่มีใครทราบ มาสร้างบ้านเรือนอยู่ตามบริเวณชายฝั่งและประกอบอาชีพทำการประมงเป็นส่วนใหญ่ จึงเรียกชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่า “บ้านแหลมผักเบี้ย” ต่อมาทางราชการได้มีการจัดตั้งตำบลขึ้น จึงเรียกตำบลนี้ว่า “ตำบลแหลมผักเบี้ย” จนถึงปัจจุบันนี้ พื้นที่ชุมชนแหลมผักเบี้ยเป็นที่ราบลุ่มตามแนวชายฝั่งทะเล มีพื้นที่ป่าชายเลนด้านทิศตะวันออก สามารถใช้ประโยชน์กิจการด้านป่าไม้มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และนาเกลือ ส่วนอากาศจะคล้ายคลึงกับตำบลอื่น ของอำเภอบ้านแหลม คือ มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด และฤดูฝน มีฝนตกค่อนข้างชุก ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเล

5.2 การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประชากรในตำบลแหลมผักเบี้ยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ทำนาเกลือ รับจ้าง และทำนา โดยยังมีภาคธุรกิจในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย ได้แก่ โรงแรม จำนวน 8 แห่ง (ชมทะเล, ไวท์บีช, สควิท, ริมทะเล, พรเพชร, ระเบียงทะเล และโอธารา) บ้านพักตากอากาศ จำนวน 1 แห่ง (บ้านเย็น) บั๊มน้ำมัน จำนวน 1 แห่ง (รังสรรค์ บุญศิริ) โฮมสเตย์ จำนวน 7 แห่ง และชุมชนบ้านแหลมผักเบี้ยมีฐานเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูงานและจุดเที่ยวชมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น โครงการพระราชดำริแหลมผักเบี้ย ธนคารูปูม้าและแพปลาชุมชนแหลมผักเบี้ย การแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน จักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว การทำอาหารและขนมไทย จุดดูนก ลานนั่งแคร่แลตะวันตก ฟาร์มสาหร่ายพวงองุ่น ล่องเรือคลองอีแอต ชมวิถีชาวประมง ชมค้างคาวแม่ไก่ ชมหาดทรายเม็ดแรก ล่องเรือชมวาฬบรูด้า เป็นต้น

5.2.1 ด้านการจัดการ

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม จากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน กลุ่มผู้ทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนแหลมผักเบี้ย และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ย พบว่า ด้านการจัดการสามารถแบ่งออกได้ 3 ส่วน ดังนี้

1. การจัดการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แหลมผักเบี้ย มีการจัดเตรียมห้องน้ำ และที่จอดรถอย่างเพียงพอ มีป้ายบอกทางและป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อย่างชัดเจน อีกทั้งยังมีความพร้อมในการต้อนรับและให้ข้อมูลการทำกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งกลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่และองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย จะมีการแนะนำและให้เบอร์ติดต่อแก่นักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มท่องเที่ยวผู้ใหญ่เก๋เก๋ ที่จะสามารถนำนักท่องเที่ยวมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนได้ กลุ่มนำเที่ยวในพื้นที่ให้ข้อมูลตลอดการเดินทางอย่างสนุก และสามารถให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนแหลมผักเบี้ยได้อย่างครบถ้วน

2. การจัดการความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ย มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลในบางจุด ส่วนใหญ่จะเป็นทีมงานนำเที่ยวที่จะทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น นักการล่องเรืออีแอตจะมีการนำเสื้อชูชีพมาให้นักท่องเที่ยวสวมใส่ เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวครั้งนี้ปลอดภัยที่สุด

3. การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแหลมผักเบี้ย มีเจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้สะอาดตลอดเวลา เนื่องจากพื้นที่ชุมชนแหลมผักเบี้ยมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนมาเที่ยวตลอด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจึงต้องดูแลพื้นที่ให้เกิดความสะอาดเสมอ เช่น พื้นที่ทำกิจกรรมอย่างฐานกิจกรรมทำผ้ามัดย้อม และสถานที่สอนจักสานต้นธูปฤาษี รวมไปถึงธนาคารปูที่ทำความสะอาดและปรับปรุงทัศนียภาพให้ดูอยู่เสมอ

5.2.2 ด้านการมีส่วนร่วม

1. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของคนในชุมชน พบว่า ผู้คนในชุมชนแหลมผักเบี้ยส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในการดูแลและต้อนรับนักท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนเป็นคนขับเรือนำเที่ยวที่พานักท่องเที่ยวหนึ่งเรืออีแอดชมวิถีชีวิตชาวประมงของชุมชนแหลมผักเบี้ย บางส่วนเป็นสมาชิกกลุ่มในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งร่วมสอนนักท่องเที่ยวย้อมผ้ามัดย้อม และสอนจักสานต้นธูปฤาษี ซึ่งเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ในส่วนของนักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการทำผ้าเช็ดหน้ามัดย้อมจากสีใบชะคราม และต้นผักเบี้ย นักท่องเที่ยวบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง และเข้าไปพูดคุยกับชาวบ้านด้วยตนเอง ถามไถ่ถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่าง ๆ กับชาวบ้าน

2. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า หน่วยงาน เช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรง แต่จะเป็นหน่วยงานที่คอยสนับสนุน จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การทำของฝาก หรือของที่ระลึก และประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มท่องเที่ยวต่าง ๆ เนื่องจากมีความกังวลถึงปัญหาด้านผลประโยชน์ต่าง ๆ จึงไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ย ในส่วนขององค์กรอื่น เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ลงเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ย

5.2.3 ด้านการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชน พบว่า ในพื้นที่ชุมชนแหลมผักเบี้ยจะมีกลุ่มคนในชุมชนทำการท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม มีทั้งการแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน จักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว การทำอาหารและขนมไทย จุดดูนก ลานนั่งแคร่แลตะวันตก ฟาร์มสาหร่ายพวงองุ่น ล่องเรือคลองอีแอด ชมวิถีชาวประมง ชมค้างคาวแม่ไก่ ชมหาดทรายเม็ดแรก ล่องเรือชมวาฬบรูด้า เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมข้างต้นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่แบบจัดภายใน 1 วัน เช่น ร่องเรืออีแอด แวะร้านอาหารของชุมชน และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลักที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวล่องเรือคลองอีแอด ชมวิถีชาวประมง กิจกรรมท่องเที่ยวจักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว กิจกรรมท่องเที่ยวแพปลาชุมชน กิจกรรมสาหร่ายพวงองุ่น กิจกรรมผ้ามัดย้อมจากป่าโกงกาง และกิจกรรมธนาคารปูม้า

กลุ่มท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านการเรียนรู้ทั้ง 5 กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมท่องเที่ยว จะประกอบไปด้วย กิจกรรมท่องเที่ยวล่องเรือคลองอีแอดชมวิถีชาวประมง กิจกรรมท่องเที่ยวจักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว กิจกรรมท่องเที่ยวแพปลาชุมชน กิจกรรมสาหร่ายพวงองุ่น กิจกรรมผ้ามัดย้อมจากป่าโกงกาง และกิจกรรมธนาคารปูม้า โดยจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งเป็นกลุ่มติดต่อกันโดยตรง และกลุ่มที่มาศึกษาดูงานจากโครงการพระราชดำริแหลมผักเบี้ยเพชรบุรี เมื่อศึกษาดูงานแล้วมักเข้ามาทำกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 80 – 100 คน ทางกลุ่มท่องเที่ยวจะมีการจัดแบ่งจำนวนคนเพื่อไม่ให้ไปกระจุกอยู่ที่ใดที่หนึ่งมากเกินไป และเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมชุมชนได้อย่างเข้าใจ นอกจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 5 ฐาน ยังมีอีกหนึ่งกิจกรรมสำคัญ คือ ล่องเรือคลองอีแอด ชมวิถีชาวประมง กิจกรรมนี้เป็นที่นิยมที่สุดในพื้นที่แหลมผักเบี้ย ซึ่งโดยปกติช่วงต้นปีจะเปิดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชน จากนั้นจะพาไปชมทะเลแหวก ซึ่งเป็นจุดสำคัญในการท่องเที่ยว และในช่วงสิ้นปีนอกจากกิจกรรมชมวิถีชีวิตชุมชนแล้วยังมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับชมปลาวาฬบรูด้า การจัดระบบกิจกรรมจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นสื่อกลางในการทำงาน และมีชาวบ้านเป็นกำลังเสริมในการให้ความรู้และแนะนำวัฒนธรรมวิถีชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว ชาวบ้านถนัดสิ่งใดให้ทำสิ่งนั้น เช่น กลุ่มแม่บ้านในชุมชนที่ถนัดการทำผ้ามัดย้อมจะอยู่ประจำจุดรอผู้ใหญ่นักท่องเที่ยวมาแจ้งจำนวนนักท่องเที่ยว และสิ่งทีนักท่องเที่ยวต้องการเรียนรู้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้ ซึ่งกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ยสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่มีการดำเนินชีวิตอย่างไร และนักท่องเที่ยวที่ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่หลากหลาย

2. การจัดการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวของชุมชนและผู้ประกอบการ อย่างกลุ่มผู้ใหญ่เก๋เลี้ยง จะแบ่งงานกันในแต่ละรอบแล้วแต่กิจกรรม เมื่อมีนักท่องเที่ยวจะเข้ามาเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยว กลุ่มท่องเที่ยวจะเตรียมการในแต่ละกิจกรรมไว้อย่างดี เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงจะสามารถทำกิจกรรมได้ทันที แต่ละกิจกรรมท่องเที่ยวมีการจัดเตรียมการก่อน ระหว่าง และหลังจัดกิจกรรมท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 กิจกรรมท่องเที่ยวล่องเรือคลองอีแอต ชมวิถีชาวประมง ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจะทำการประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของคน เช่น คนขับเรือ คนนำเที่ยวและบรรยายบนเรือ จากนั้นทำการเช็คความพร้อมของเรือ เพื่อความปลอดภัยในการนำเที่ยว ในระหว่างการทำกิจกรรมล่องเรืออีแอต ผู้นำเที่ยวจะทำการบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตชาวประมงในพื้นที่แหลมผักเบี้ย และพูดถึงวิถีชีวิตชุมชนที่น่าเสนอฟ้าผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและทำกิจกรรมต่อไปหลังจากนั่งเรือเสร็จ เมื่อเสร็จจากการนั่งเรืออีแอตผู้นำเที่ยวจะทำการส่งต่อกับกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตอย่างแท้จริงผ่านการลงมือทำ

2.2 กิจกรรมท่องเที่ยวจักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจะทำการประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของคน โดยในกิจกรรมจักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าวผู้นำในกิจกรรมจะเป็นผู้ที่มีความรู้และชำนาญในการจักสานต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว สมาชิกในฐานกิจกรรมนี้จะมีการตรวจเช็คอุปกรณ์ก่อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อความพร้อมและความเรียบร้อยของอุปกรณ์ ในระหว่างการทำกิจกรรมจะมีการบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าวว่ามีความสำคัญอย่างไรในชุมชนแหลมผักเบี้ย และบรรยายเกี่ยวกับการนำต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าวมาทำเป็นอาชีพที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนในชุมชน แสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดในกิจกรรมนี้ผ่านอาชีพการจักสาน

2.3 กิจกรรมท่องเที่ยวแพปลาชุมชน ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจะทำการประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของคน โดยในกิจกรรมแพปลาชุมชน จะมีผู้นำกิจกรรมที่ทำอาชีพแพปลาจริง ๆ มาคอยให้ความรู้และแนะนำวิถีชีวิต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงแก่นแท้ของการทำแพปลา นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้รู้ที่มาและการทำแพปลา นักท่องเที่ยวจะได้รู้จักอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำแพปลา โดยอุปกรณ์บางอย่างเป็นสิ่งที่ทำโดยคนในชุมชนเอง ถือเป็นถ่ายทอดวัฒนธรรมการทำแพปลาในอีกรูปแบบหนึ่ง

2.4 กิจกรรมสาหร่ายพวงองุ่น ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจะทำการประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของคน โดยในกิจกรรมสาหร่ายพวงองุ่น ผู้นำกิจกรรมนี้จะเป็นผู้ที่ดูแลฟาร์มสาหร่ายพวงองุ่น ซึ่งจะมีความรู้และความชำนาญอย่างมาก ในการเยี่ยมชมนี้ผู้นำจะบรรยายถึงที่มาของการทำฟาร์มสาหร่ายพวงองุ่นในพื้นที่ชุมชนแหลมผักเบี้ย และนำเสนอให้เห็นถึงการพัฒนาในการดูแลและส่งขายไปยังนอกพื้นที่ และนอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ลองชิมสาหร่ายพวงองุ่น เพื่อให้ได้สัมผัสถึงความสด สะอาด และมีคุณภาพ

2.5 กิจกรรมผ้ามัดย้อมจากป่าโกงกาง ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจะทำการประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของคน โดยในกิจกรรมผ้ามัดย้อมจากป่าโกงกาง ผู้นำกิจกรรมเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุดิบในการนำมาทำผ้ามัดย้อม และมีความชำนาญในการทำผ้ามัดย้อม ซึ่งในระหว่างทำกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เลือกว่าอยากนำอะไรมาย้อม เช่น ผ้าเช็ดหน้า หรือ เสื้อ เป็นต้น ในระหว่างการทำจะมีการบรรยายถึงวัตถุดิบหลักในการนำมาทำผ้ามัดย้อมว่ามีความเกี่ยวข้องกับป่าโกงกางและชุมชนอย่างไร เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จนักท่องเที่ยวสามารถนำผ้าเช็ดหน้าหรือเสื้อกลับบ้านเพื่อเป็นของที่ระลึกได้

2.6 กิจกรรมธนาคารปูม้า ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจะทำการประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของคน โดยในกิจกรรมผู้นำในการให้ความรู้เกี่ยวกับธนาคารปูม้าคือผู้ที่มีความรู้และชำนาญเกี่ยวกับการดูแลปูม้าและเป็นผู้ที่จัดการระบบการเลี้ยงดู ในระหว่างการทำกิจกรรมผู้นำกิจกรรมจะบรรยายถึงวิถีในการเลี้ยงปูม้าและแนะนำ

วิธีการเลี้ยง และวิธีการซื้อปุ๋ย ว่าแบบไหนควรนำไปบริโภค หรือควรปล่อยให้ออกไข่ตามธรรมชาติ ซึ่งในกิจกรรม ธนาคารปุ๋ยจะเป็นการสร้างควมเข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการอนุรักษ์ปุ๋ยภายในพื้นที่ชุมชนแหลมผักเบี้ย

5.3 ปัญหาและแนวทางการจัดการปัญหาการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน

จากการศึกษาปัญหาจากการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย และได้แนวทางการจัดการปัญหาการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

5.3.1 ปัญหาจากการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชน พบว่า

1) ภายในกลุ่มมีปัญหาด้านการสื่อสารและการให้ความร่วมมือในการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มที่รู้สึกเต็มใจในการจัดการกิจกรรม และบางส่วนที่รู้สึกไม่เต็มใจที่จะจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากมีความไม่มั่นใจและรู้สึกไม่อยากมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง บางส่วนรู้สึกว่าตนเองไม่มีความชำนาญในการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือให้ความรู้ในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงเลือกที่จะไม่เข้าร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวจัดการโดยขอความร่วมมือให้สมาชิกในกลุ่มท่องเที่ยวเฉพาะคนที่รู้สึกเต็มใจทำ และพร้อมที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว ในส่วนของผู้ที่รู้สึกไม่มั่นใจในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวผู้นำกลุ่มท่องเที่ยว หรือ หน่วยงานอื่น ๆ จะเข้ามาอบรมและพัฒนาทักษะในด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้คนในชุมชนได้มีทักษะด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น

2) การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย ด้านการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อุดหนุนมาเที่ยวและทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากการบอกต่อ ๆ กันมา และเป็นการมาเที่ยวแบบคณะทัวร์หรือคณะสัมมนา ดูงาน เมื่อหาข้อมูลการท่องเที่ยวบนสื่อออนไลน์พบว่าข้อมูลน้อยมากในช่องทาง Facebook ทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนเกิดการลังเลที่จะเดินทางมาเที่ยวในชุมชน เพราะไม่มั่นใจว่าจะมีกิจกรรมให้ทำมากนักแค่นั้น และมีสิ่งน่าสนใจอย่างไร นักท่องเที่ยวบางส่วนรู้สึกว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ชุมชนแหลมผักเบี้ยยังไม่มี ความหลากหลายเท่าที่ควร ซึ่งทำให้กิจกรรมในแต่ละวันจบลงอย่างรวดเร็ว ในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกลุ่มท่องเที่ยวในชุมชนจะดำเนินการประชาสัมพันธ์กันเอง ผ่านช่องทางออนไลน์ คือ Facebook ไอ้หุ่ยอรอย ณ แหลมผักเบี้ย ซึ่งนักท่องเที่ยวบางส่วนไม่ทราบว่าชื่อของสื่อประชาสัมพันธ์นี้เป็นช่องทางติดต่อและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนแหลมผักเบี้ย

3) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านการมีส่วนร่วม แต่ทางหน่วยงานอื่น ๆ ไม่สามารถลงมาร่วมจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากกังวลเรื่องของผลประโยชน์ จึงทำให้บางกิจกรรมท่องเที่ยวเกิดการขาดการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต่อเนื่อง เช่น การสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ ๆ และ การพัฒนาให้เกิดกลุ่มท่องเที่ยวครบทุกหมู่บ้าน เป็นต้น จึงทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทำหน้าที่สนับสนุนอบรมพัฒนาทักษะด้านการท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโดยรวมให้แก่ชุมชน

5.3.2 แนวทางการจัดการปัญหาการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน

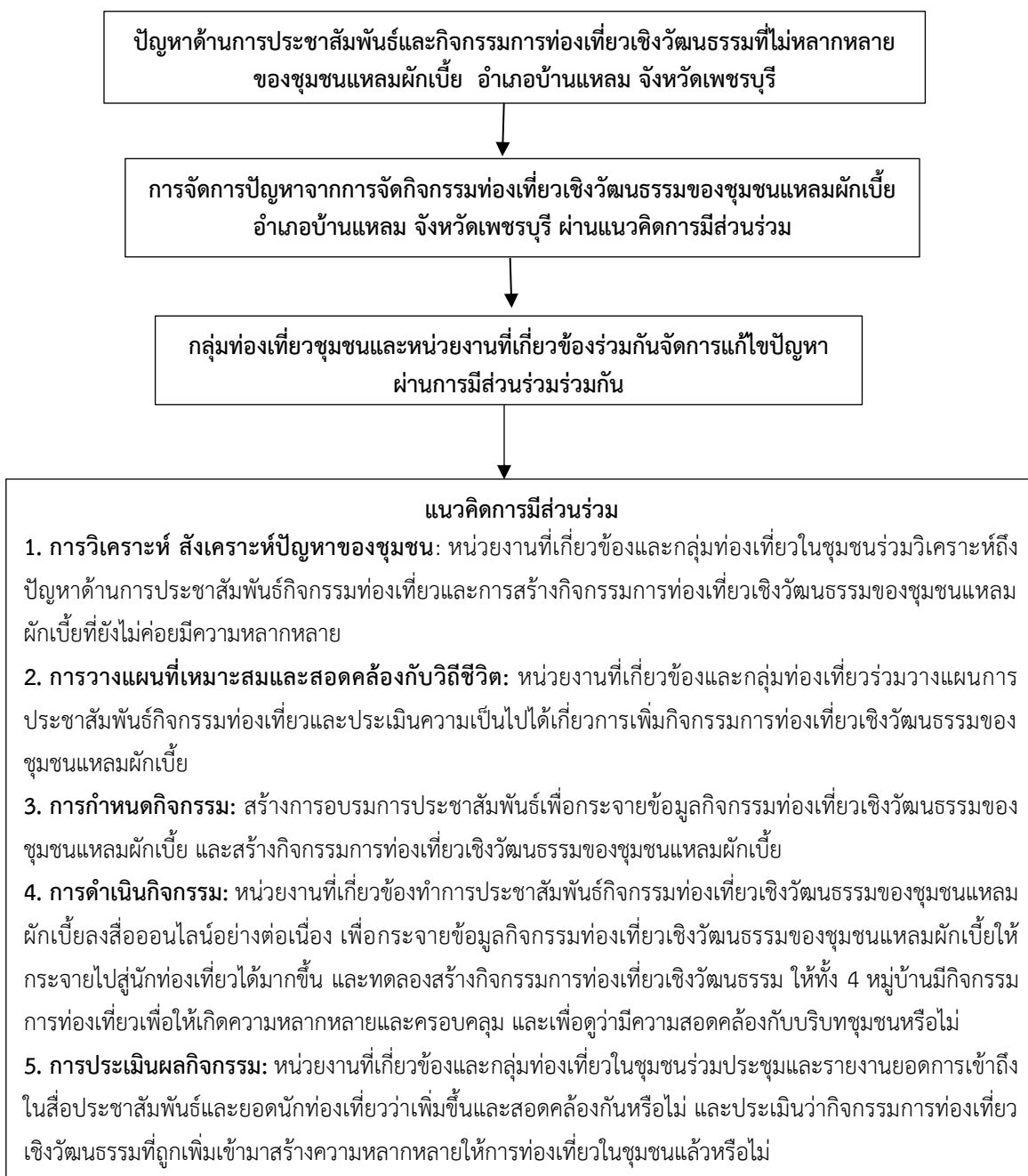
จากปัญหาการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ได้มีแนวทางในการจัดการปัญหาการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย ดังนี้

1) การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ยให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยการร่วมกันระหว่างผู้นำท่องเที่ยวของ 4 หมู่บ้านในชุมชนแหลมผักเบี้ย หากลือเพื่อนำจุดเด่นของแต่ละหมู่บ้านมาสร้างเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย

2) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว โดยการสร้างการอบรมการประชาสัมพันธ์เพื่อกระจายข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย และทำการประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ยลงสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง

3) การสร้างการมีส่วนร่วม ด้วยการประสานการทำงานกันระหว่างกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยว กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวและหน่วยงานในชุมชน และภายนอกชุมชน ด้วยการร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต การกำหนดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม

เมื่อกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาในจุดนี้จะทำให้สามารถวางแผนและดำเนินกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ได้อย่างดี โดยการร่วมมือจะต้องไม่ฝักใฝ่กลุ่มท่องเที่ยวใดกลุ่มหนึ่ง เพราะผลประโยชน์ของการ ประชาสัมพันธ์จะเกิดขึ้นกับตัวชุมชนเองโดยตรง จากปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลม ผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถอธิบายการจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้ดังรูปภาพที่ 1 ซึ่งเป็นการอธิบายการจัดการ ปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและสร้างแนวทางการจัดการปัญหา ผ่านแนวคิดการมีส่วนร่วมภายในชุมชน

รูปภาพที่ 1 แสดงการจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย
อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชน พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ทั้ง 5 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้จะประกอบไปด้วย กิจกรรมท่องเที่ยวจากสวนต้นธูปฤาษีและทางมะพร้าว แอปพลิเคชัน ฟาร์มสาหร่ายพวงองุ่น ผ้ามัดย้อมจากป่าโกงกาง และธนาคารปูม้า ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ยได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต และนักท่องเที่ยวที่ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่หลากหลาย ด้านการจัดเตรียมการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มท่องเที่ยวของชุมชนและผู้ประกอบการจะแบ่งงานกันในแต่ละรอบแล้วแต่กิจกรรม เมื่อมีนักท่องเที่ยวจะเข้ามาเที่ยวและทำกิจกรรม กลุ่มท่องเที่ยวจะเตรียมการในแต่ละกิจกรรมไว้อย่างดี เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงก็สามารถทำกิจกรรมได้ทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของชุนชิตา นาคภพ (2561) ที่กล่าวว่า ควรพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้วยการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นการศึกษาวิถีชีวิตชุมชน มีกิจกรรมบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชุมชน เยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม และรับฟังเรื่องเล่าความเชื่อและตำนาน ประเพณีของชุมชนผ่านมัคคุเทศก์น้อยเชิงอนุรักษ์ เพื่อเพิ่มความรู้และสร้างความประทับใจต่อการมาเยี่ยมชม

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ประสบปัญหาด้านการสื่อสารและการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลการท่องเที่ยวบนสื่อออนไลน์พบว่า มีข้อมูลน้อยมากในช่องทาง Facebook ทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนเกิดการลังเลที่จะเดินทางมาเที่ยวในชุมชน เพราะไม่มั่นใจว่าจะมีกิจกรรมให้ทำมากน้อยแค่ไหน ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับหน่วยงานอื่น ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย ไม่สามารถลงมาร่วมจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากกังวลเรื่องผลประโยชน์ จึงทำหน้าที่สนับสนุนอบรมพัฒนาทักษะด้านการท่องเที่ยวให้กับกลุ่มท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2555) ที่กล่าวว่า การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยว มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม และสอดคล้องกับนิตติยา ทองเสนอ (2560) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวและอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการเตรียมความพร้อมของคนในชุมชนสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การจัดเวทีรับความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมอย่างเข้าใจและลึกซึ้ง และการใช้ระบบผู้นำเข้ามาชักนำเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนน้อยที่สุด

การจัดการปัญหาจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวในชุมชนแหลมผักเบี้ยและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทำการร่วมมือกันมากขึ้นในการประชาสัมพันธ์และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้โดดเด่นและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ผ่านแนวคิดการมีส่วนร่วม โดยสรุปมีขั้นตอนทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต การกำหนดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวิษฐา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และคณะ (2558) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่สมาชิกทุกคนควรให้ความสำคัญ เพราะทุกครั้งที่เรามีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันและเกิดการยอมรับในแนวทางที่ได้ตัดสินใจทำร่วมกันไม่ว่าผลจะดีหรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน

7. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัย พบว่า ชาวบ้านบางส่วนยังขาดความรู้ความสามารถในด้านการท่องเที่ยว จึงขอเสนอว่า หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาทักษะด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่องทักษะการพูดในที่สาธารณะ หรือ ทักษะการเป็นวิทยากรต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการวิจัย พบว่า การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวบนสื่อออนไลน์มีข้อมูลน้อยมากในช่องทาง Facebook ทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนเกิดการลังเลที่จะเดินทางมาเที่ยวในชุมชน เพราะไม่มั่นใจว่าจะมีกิจกรรมให้ทำมากนักแค่ไหน จึงขอเสนอว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย เพื่อเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ และเพื่อให้เกิดการเข้าถึงการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวัฒนธรรมชุมชนแบบเชิงลึก เพื่อดูว่าวัฒนธรรมภายในชุมชนที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือไม่

2. ควรศึกษาในรูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อวัดระดับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแหลมผักเบี้ย เพื่อนำผลวิเคราะห์มาต่อยอดในการพัฒนาให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความน่าสนใจและสามารถทำได้อย่างยั่งยืน

8. บรรณานุกรม

กลุ่มส่งเสริมเครือข่ายท้องถิ่นและชุมชน กระทรวงวัฒนธรรม. (2560). **๑๐ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปี 2559**.

สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2564. จาก <http://www.poochaosamingprai.go.th/attachments/article%20202559.pdf>

เขมิกา ธีรพงษ์. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการออกแบบประสบการณ์. สืบค้นเมื่อ 21

กันยายน 2564. จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/fineartstujournal/article/view/239891>

ชุนจิตา นาคภพ. (2561). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของ ชุมชนเกษียณ อำเภอบาง

ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2564. จาก

http://acad.vru.ac.th/Journal/journal%208_2/8_2_6.pdf

นิตติยา ทองเสนอ. (2560). ความพร้อมของประชาชนชุมชนเกาะหมากกับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่.

การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 9.

วิศรดา บุญสมเกียรติ. (2555). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราช : วัดพระ

มหาธาตุวรวิหาร วัดธาตุน้อย และโบราณสถานวัดโมคลาน. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564. จาก

<http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/148235.pdf>

วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2560). แรงจูงใจในการมาเยือนวัดสำคัญในจังหวัดเพชรบุรีและการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อการกลับมา

เยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564. จาก

<http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/161395.pdf>

วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่ง

น้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2564. จาก

http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/55930171.pdf

ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2555). การท่องเที่ยวชุมชน. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2564. จาก

<https://tatskillfactory.tourismthailand.org/uploads/coursetat/document/cover/20200929/abcjnov01249.pdf>

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2555). เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน. 27-29 มิถุนายน 2555.

- สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และคณะ. (2558). การศึกษาและพัฒนาทักษะชุมชนในการสร้างเส้นทางและโปรแกรมท่องเที่ยว ตามแนวคิด Green Tourism อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2564.
จาก https://tds-research.mju.ac.th/government/25570417143814_TDSresearch/Doc_25590824145238_241668.pdf
- องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย. (2564). ประวัติความเป็นมาตำบลแหลมผักเบี้ย. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2564.
จาก http://www.laemphakbia.go.th/site/index.php?option=com_content&view=category&id=54&Itemid=57
- องค์การท่องเที่ยวโลก. (2558). ความหมายการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564. จาก <https://tourismatbuu.wordpress.com>